

SELETUSKIRI

majandus- ja taristuministri käskkirja „Toetuse andmise tingimused üldhariduskoolide digitaristu kaasajastamiseks“ juurde

I Sissejuhatus

Toetuste andmise tingimuste eelnõu on välja töötanud Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium (edaspidi *MKM*).

Euroopa Sotsiaalfondi vahendite kasutamisel perioodil 2014–2020 Eestis on aluseks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artiklis 14 nimetatud partnerluslepe alusel koostatud ning Vabariigi Valitsuse poolt heaks kiidetud ja Euroopa Komisjoni poolt kinnitatud rakenduskava „[Ühtekuuluvuspoliitika Fondide rakenduskava 2014–2020](#)” (edaspidi *rakenduskava*). Rakenduskava viiakse ellu perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse seaduse (edaspidi *STS*) § 1 lõike 1 punkti 1 alusel.

Vastavalt *STS*-i § 16 lõikele 1 võib rakendusasutus rakenduskavas toodud eesmärkide saavutamiseks ettenähtud tegevuste kohta koostada toetuse andmise tingimused rakendusasutuse tegevusteks.

Käesoleva käskkirjaga kehtestatakse prioriteetse suuna nr 1 „Ühiskonna vajadustele vastav haridus ja hea ettevalmistus osalemaks tööturul“ meetme nr 1.3 „Kaasaegse ning uuendusliku õppevara arendamine ja kasutuselevõtt“ tegevuse nr 1.3.2 „Koolide IKT taristu arendamine“ rakendamiseks toetuse andmise ning selle kasutamise tingimused ja kord.

Käskkiri on koostatud lähtuvalt Infoühiskonna arengukava 2020, Elukestva õppe strateegia 2014-2020, Eesti Regionaalarengu strateegia 2014 – 2020 ning rakenduskava eesmärkidest ja prioriteetidest.

Käskkirjas on märgitud toetatavate tegevuste eesmärk, meetme tegevuse tulemused, terminid, eelarve, toetatavad tegevused, finantseerimisallikaid, tegevuste sihtgrupid, väljund- ja tulemusnäitajad ning rakendamise tingimused.

Toetatavate tegevuste elluviijaks on Hariduse Infotehnoloogia Sihtasutus.

Eelnõu koostas Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi riigi infosüsteemide osakonna juhtivspetsialist Ave Lauringson (tel: 639 7643, ave.lauringson@riso.ee).

Juriidilise ekspertiisi tegid Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi välisvahendite osakonna õigusnõunik Gerly Lootus (tel: 625 6467, gerly.lootus@mkm.ee) ja õigusosakonna õigusnõunik Katrin Andre (tel: 639 7641, katrin.andre@mkm.ee).

Toetuse andmise tingimuste vajalikkuse põhjendus

Üldhariduskoolide kiire lairibaühendusega Internet ning digiajastu nõuetele vastav kohtvõrk on olulisemad tehnilised eeldused digitaalse õppevara eesmärgipäraseks kasutuselevõtuks õpetamises ja õppimises.

Eesti riik võttis 1990-ndate lõpus vastu strateegilise otsuse viia Eesti haridustaristu uuele tasemele - Tiigrihüppe programmiga ühendati kõik Eesti koolid Internetti, rajati enamikes koolides arvutiklassid ning alustati info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (*edaspidi* IKT)

lõimimist õppimisse ja õpetamisesse. Kahekümne aastaga on aga toimunud märkimisväärsed muutused tehnoloogia tarbimises nii tavamõistes kui hariduses. Uued tehnoloogiad on muutnud õpetamise ja õppimise viise ning andnud kätte tööriistad, mis teevad õppimise motiveeritumaks, tulemuslikumaks, aga ka suurendanud hariduse kättesaadavust üldisemalt.

Tehnoloogia kasutuse sotsiaalsete ja majanduslike mõjude puhul on kujunenud konkreetsete digiseadmete asemel probleemiks hoopis Interneti kättesaadavus ja võrguühenduse kiirus¹. Lahendamist vajavad küsimused, kas ja kuidas suudavad riigid kindlustada tarbijatele juurdepääsu elektroonilise side teenusele; kuidas vähendatakse digitaalset lõhet erinevate sotsiaalsete gruppide vahel just Internetile juurdepääsu ja digitaalse kirjaoskuse tagamise kaudu.

Seega saab väita, et võrguühenduse kehv kvaliteet või selle puudumine võib saada üheks määravaks takistuseks Eesti haridusvaldkonna strateegiliste eesmärkide täitmisel. Suund digitaalsete lahenduste ja võimaluste laiahaardelisemaks kasutuselevõtuks, ehk digipöörde läbiviimine, ei pruugi ebapiisava internetikiiruse ja liiga kõrge hinna tõttu realiseeruda².

Kui esmane eeldus haridusuuenduse ja digipöörde planeerimisel on võrguühenduse olemasolu, siis järgmisena peab vaatama konkreetse võrgu mahuvõimsust.

Ilmestamiseks tehnoloogia kiiret arengut ja tarbimise kasvu on toodud mõned näited. Kuni aastani 2005 ei mänginud mobiilne internetikasutus mingit rolli üldises internetiliikluses³, kuid mobiiltelefonide ja eeskätt nutiseadmete (sh tahvelarvutite) turuletulek ning nende kaudu interneti tarbimine on kasvatanud mobiilse andmeside mahtu aastatel 2006 – 2011 15 000%. Mobiilse andmeside kasvutrendi internetitarbimise osas ilmestab 2014. aasta, mil ühe aastaga tõusis maht 69%⁴. Kui hariduses palju kasutusvõimalusi pakkuv videolahendus moodustas 2013.a kogu internetiliiklusest 59%, siis Cisco koostatud globaalse internetiliikluse prognoosi kohaselt kasvab see aastaks 2018 juba 79%-ni.

Milline on olukord Eesti koolides? 2014. aastal läbi viidud koolide baasvõrgu analüüsi tulemus näitas, et valguskaabliga kaetud koolide hulk regioonides jääb vahemikku 12% - 60%, olles kõige väiksem Jõgevamaal ja kõige ulatuslikum Harjumaal.

Vaadates kohtvõrkude olukorda ning Interneti püsiühenduse kiiruseid, siis 80% koolide puhul on see väiksem kui 30 Mbit/s. Tulevikus loodavad õppeprotsessi toetavad IKT-lahendused saavad olema tsentraalsed, pilvepõhised või hajusad hübriidlahendused, mis muudab andmesidevõrgu järjest kriitilisemaks ja olulisemaks komponendiks. Tehtavad investeeringud koolide sidetaristusse peavad olema pikaajalised ning arvestama tehnoloogiatrende nii õpilaste / õpetajate tavatarbimises kui õppeprotsessides. Kirjeldatud lahenduste kasutuselevõtt eeldab vähemalt 1Gbit/s kiirusega võrguühenduste loomist kõigile koolidele, millest kasutusele tuleks koheselt võtta 100 Mbit/s. Seda on kinnitanud näiteks ka EENeti poolt 2015.a läbi viidud kasutajaküsitlus, millele vastas ligi 100 gümnaasiumi ehk 20% kõigist vastanutest. 13% nendest leidis, et aastaks 2018 on ühenduskiiruse vajadus 50 Mbit/s, 27% üle 100 Mbit/s ja 32% 1Gbit/s.

Lisaks eelnevale on kohtvõrkude turvaliseks kasutuseks haridusasutuses vajalik luua ja hallata traadita võrgu kasutajate identiteete ning vastavalt kasutaja rollile asutuses anda ligipääs vajalikele ressurssidele. Rakendatavad süsteemid peavad olema haridusasutuste vajadustele

---

¹ [OECD „Connected Minds“ 2012.a](#)

² [Digipööre](#)

³ http://en.wikipedia.org/wiki/Internet_traffic#Global_Internet_traffic

⁴ [Cisco Visual Networking Index](#)

orienteeritud, lihtsasti kasutatavad st. sobima nii asutustele, kus kasutajakontode haldus puudub täielikult kui ka juba olemasolevate lahendustega integreerimiseks.

Vajadustele vastav andmesidevõrk üksi nn. digipöõret hariduses esile ei kutsu. Tehnoloogia õppetöös efektiivselt kasutamise eelduseks on ka kaasaegse esitlustehnika olemasolu. Esitlustehnika all mõeldakse seadmeid, mis toetavad õpetajat õppetöö juhtimisel ja läbiviimisel (**projektorid, nutitahvlid, portatiivsed projektorid jne**). Tänapäeval on projektoritega kaetud ca 40 - 45% üldhariduskoolide aineklassidest⁵.

Kokkuvõttes on riiklik ja tsentraalne sekkumine üldhariduskoolide digitaristu uuendamisesse vajalik arenguhüppe andmiseks kaasaegse tehnoloogia kasutusele võtmiseks.

Tulenevalt eelnevast soovib MKM rakendada toetuse andmise tingimusi üldhariduskoolide digitaristu kaasajastamiseks. Nagu eelnevalt kirjeldatud on Eestis põhikoolid ja gümnaasiumid⁶ juurdepääsu- ja kohtvõrkude kvaliteedilt väga erineval tasemel. Piirkondlikud erinevused viitavad sageli kooli pidajate finantsilistele võimalustele (enamasti nende puudumisele) ning ka teadlikkusele ühendada piirkonna õppeasutused kiire lairibahendusega ning kaasajastada koolide kohtvõrke. Selleks, et luua võrdsed eeldused kõigile üldharidust pakkuvatele õppeasutustele standarditele⁷ vastava Internetiteenuse kasutamiseks, on vajalik keskne lähenemine EL SF toetusskeemi formaati kasutades. Toetusmeede võimaldab: a) saada analüüsitud pildi õppeasutuste sidevõrkude olukorrast; b) keskselt hangitud tegevused seavad koolid võrdsemasse positsiooni olenemata omandivormist ja piirkonnast, kus nad asuvad; c) keskselt hangitud tegevused hoiavad kokku aega ja lisaraha, mida peaks iga üksik kool / kooli pidaja ehk lõppkasutaja panustama siis, kui nad taotleksid raha näiteks avatud voorust ning peaksid tööde teostamiseks vajalikud hanked ise läbi viima.

II Toetuse andmise tingimuste käskkirja sisu ja võrdlev analüüs

Toetatavate tegevuste elluviimise tingimused kehtestab majandus- ja taristuminister STS § 16 lõike 1 alusel.

Käskkirjas on 14 punkti:

1. punkt „Toetatavate tegevuste seosed ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskavaga ning oodatavad tulemused“;
2. punkt „Eelarve“;
3. punkt „Sihtgrupp“;
4. punkt „Toetatavad tegevused“;
5. punkt „Väljund- ja tulemusnäitajad ning nende sihttasemed“;
6. punkt „Rakendusasutus ja -üksus“;
7. punkt „Toetatavate tegevuste elluviija ning tema õigused ja kohustused“;
8. punkt „Toetatavate tegevuste abikõlblikkuse periood“;
9. punkt „Abikõlblikud kulud“;
10. punkt „Mitteabikõlblikud kulud“;
11. punkt „Toetuse maksamise tingimused ja kord“;
12. punkt „Toetuse kasutamise aruannete esitamine“;
13. punkt „Finantskorrektsioonid“;
14. punkt „Toetuse andmise tingimuste muutmine“.

⁵ Allikas: Eesti hariduse infosüsteem

⁶ Põhikooli ja gümnaasiumi seaduse § 2 järgi

⁷ <http://www.hitsa.ee/ikt-hariduses/digitaristu>

Toetuskeemi juurde kuulub Lisa 1, milles on ära toodud eelarve tegevussuundade lõikes ning Lisa 2 ehk toetuskeemi tegevuskava aastateks 2016 – 2018.

1. punkt „Toetatavate tegevuste seosed ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskavaga ning oodatavad tulemused“

Punktis tuuakse välja toetuse andmise tingimuste aluseks olev rakenduskava prioriteetne suund ja meetme nimetus, meetme eesmärk, meetme tegevuse tulemus ning toetatavate tegevuste eesmärk.

Toetatavate tegevuste eesmärgiks on Eesti põhikoolide ja gümnaasiumide (edaspidi koos nimetades *kool*) kohtvõrkude renoveerimine ja rajamine ning seeläbi eelduste loomine üldhariduskoolide info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (edaspidi IKT) -põhiste õppevaralahenduste kasutamiseks.

2. punkt „Eelarve“

Meetme tegevuse „Koolide IKT taristu“ kogueelarve on 13 235 294 miljonit eurot, millest 85% moodustab Euroopa Sotsiaalfondi toetus. Toetuse andmise tingimuste „Üldhariduskoolide digitaristu kaasajastamine“ eelarve perioodil 2016-2018 on 5 miljonit eurot. Kuna programmist tehakse ka ERF tüüpi kulusid (so. investeeringud kohtvõrguseadmetesse, ehitustöö jms), siis need on eraldi välja toodud käskkirja Lisas 1.

Eelarve sätestatakse toetatavate tegevuste lõikes täpsemalt käskkirja lisaks olevas tegevuskavas Lisa 2 ning elluviija koostatavas ja rakendusametuse kooskõlastatavas elluviija tegevuskavas, mis peab olema kooskõlastatud kahe kuu jooksul pärast käskkirja kinnitamist.

Meetme tegevus jaotatakse mitmeks projektiks ehk EL SF 2014 – 2020 perioodil koostatakse mitu toetuse andmise tingimuste käskkirja, et tagada koolide kestvusunõude täitmine, mida hakatakse arvestama projekti lõppemakse toimumisest lisaks viis aastat. Käesoleva käskkirja abikõlblikkuse periood lõppeb aastal 2018, mille järel koostatakse meetme tegevuse ellu viimiseks uus toetuse andmise tingimuste käskkirja, vaadates üle toetatavate tegevuste loetelu, sihtrühmad ning tehakse vastavad täiendused või muudatused koolide valimise kriteeriumide osas tegevuskavasse.

3. punkt „Sihtgrupp“

Toetatavate tegevuste sihtgruppi kuuluvad kõik Eestis põhikoolid ja gümnaasiumid (sh riigikoolid ning erakoolid). Koolid, kus kohtvõrk rajatakse või renoveeritakse ning kuhu ostetakse kaasaegne esitlustehnika, märgitakse käskkirja Lisa 2-s sisalduvas tegevuskavas ning sinna kantavad koolid peavad vastama käskkirja punktis 3.2. sätestatud nõuetele.

Lisaks kuuluvad toetuskeemi sihtrühma hulka kooli pidajad, koolijuhid ja teised osapooled, kes tegelevad koolide IKT-taristu planeerimise ja haldamisega. Sidevõrkude planeerimine ja arendamine haridusametustest on koolide ning nende pidajate vastutusel, kuid vajab selgelt toetamist. Eeskätt saab selleks olla üldiste standardite kokkuleppimine ja kättesaadavaks tegemine. Lisaks koolituste ja muude teadlikkust suurendatavate tegevuste pakkumine.

Kuna struktuuri- ja investeerimisfondidest tehtavatele investeeringutele kehtib viieaastane sihipärase kasutamise kohustus, on koolide valikul väga oluline riigi üldine koolivõrgu planeerimine. Haridus- ja teadusministri 30. märtsi 2015. a käskkirjaga nr 132 on kinnitatud

koolivõrgu programm 2016 – 2019⁸. Nimetatud käskkirja eesmärk on üldhariduskoolide võrgu korrastamine, et tagada haridussüsteemi jätkusuutlikkus ning kvaliteetse hariduse kättesaadavus kogu Eestis. Koolivõrgu korrastamisega taotletakse õppekohtade ja õppetingimuste vastavusse viimist demograafiliste muutustega eesmärgiga säilitada kvaliteetne, kodulähedane, kaasava hariduse põhimõtetest lähtuv põhiharidus ja tagada võrdne ligipääs kõrge tasemega valikuterohkele gümnaasiumiharidusele kõigis Eesti piirkondades.

Tulenevalt eelnevast on võimalik tegevuskavasse valida esmajärjekorras koolid, mis on kooskõlas Haridus- ja Teadusministeeriumi (edaspidi HTM) koolivõrgu korrastamise programmiga ning välistab investeeringud koolidesse, mis ei ole pikas perspektiivis jätkusuutlikud.

Selleks, et tagada toetuskeemi eesmärkide täitmine ning tagada investeeringute vastavus kestvusnõude tingimustele, töötas HTM välja nõuded kooli pidajatele, mille alusel said kooli pidajad esitada koole käskkirja lisaks oleva tegevuskava koostamiseks. Kriteeriumide koostamisel toetuti teiste seas Statistikaameti rahvastikuprognosile ja Praxise analüüsile üldhariduskoolide võrgust aastal 2020 (näiteks 80 õpilase piirmäära kehtestamisel). Lähtutud on, et antud toetuskeem peab toetama koolivõrgu korrastamise programmi tervikuna ning motiveerima omavalitsusi koolivõrgu korrastamisele.

Koolivõrgukorraldamisel teevad riik, kohalikud omavalitused ning eraõiguslikud juriidilised isikud, kui võimalikud kooli pidajad, omavalitsusüksuse piires koolikohtade pakkumise ja muud koolikorraldust puudutavates küsimustes koostööd. Seega on oluline, et käesoleva käskkirja tegevuskavasse arvestatakse need erakoolid, mille territooriumit haldav omavalitsus on koolivõrku puudutavad otsused langetanud ning erinevad koolikorraldusega seotud osapooled omavad selget visiooni piirkonna hariduselu planeerimisest.

Rakendusasutuse poolt koostatud tegevuskava kinnitatakse koos käskkirjaga, kuid selle alusel koostab elluviija iga-aastase tegevuskava, mida täiendatakse jooksvalt kogu programmi perioodi jooksul. Selleks kogub elluviija ettepanekuid kõigilt kooli pidajatelt ning lisab tegevuskavasse koolid, mis vastavad käskkirja punktis 3.2 toodud tingimustele.

Kooli pidajatele seatud nõuete koostamisel arvestati võimalusega kaasata nende raames kõik koolid olenemata omandivormist. Potentsiaalselt on toetust saavateks õppeasutusteks nii munitsipaal-, riigi- kui erakoolid. Toetatavatele tegevustele ei anta riigiabi, sest tulenevalt Euroopa Liidu kohtupraktikast võib riikliku haridussüsteemi raames korraldatud ja riigi järelevalve all olevat riiklikku haridusteenust lugeda mittemajanduslikuks tegevuseks. Riigiabi küsimus kerkib, kui oluline osa eelarvest tuleb erarahastusest - seni on olulise osana käsitletud üle 50% eelarvest. Eesti tegutsevate erakoolide puhul jääb eraraha osakaal aga 30% juurde. Seega ei ole antud juhul täidetud toetuse riigiabiks lugemise tingimused, sh ei moonuta tegevuste elluviimine konkurentsi ja kaubandust Eesti siseselt ega Euroopa Liidu liikmesriikide vahel.

HTM-i poolt ellu viidav koolivõrguprogrammi rahastatakse suures osas EL-i struktuuri- ja investeerimisfondide meetmetest, milles omakorda on abikõlblikena sees ka kohtvõrkude ning esitlustehnika soetamisega seotud kulud. Selleks, et vältida meetmete vahelist dubleerimist, peab kooli pidaja kinnitama koolide esitamisel tegevuskavasse, et ei taotle samade koolide jaoks toetust Haridus- ja Teadusministeeriumi koolivõrgu korrastamise programmist. Juhul kui kooli kohtvõrgu tegevused on teostatud MKM koolide digitaristu kaasajastamise programmist ning hiljem taotletakse toetust sama objekti jaoks investeeringuteks HTM

---

⁸ [Koolivõrguprogramm 2015 – 2018](#)

koolivõrgu programmist, on kooli pidaja kohustatud § 24 p 14 toodud kestvuse nõude rikkumisel maksma toetuse osaliselt või täielikult tagasi MKM koolide digitaristu kaasajastamise programmi vastavalt finantskorrektsiooni otsusele.

4. punkt „Toetatavad tegevused“

Toetatavad tegevused on valitud vastavalt seirekomisjoni poolt kinnitatud projektivalikukriteeriumidele ning läbi räägitud prioriteetse suuna elluviimise eest vastutava HTM-ga. Käskkirja koostamisel lähtuti järgmistest kriteeriumidest:

4.1 Mõju meetme eesmärkide saavutamisele.

Toetuse andmise tingimuste käskkirja valitud tegevused omavad otsest mõju meetme eesmärkide saavutamisele. Koolide IKT-taristu baaskomponendiks on kaasaegsele, digitehnoloogiaga lõimitud õppetegevusele vastav internetiühendus koolimajades ja klassiruumides. Selleks on käskkirja kavandatud tegevussuund 4.1.1 kooli kohtvõrkude rajamine ja renoveerimine, mille tulemusel on kaasajastatud koolide kohtvõrk ning viidud see vastavusse üldhariduskoolide kohtvõrkude nõuetega. Internetiühenduse järel on teiseks koolide IKT-taristu oluliseks komponendiks esitlustehnika, mille kaudu on võimalik õppetegevust oluliselt mitmekesistada. Tegevussuund 4.1.2 esitlustehnika ostmine ja paigaldamise tulemusel on koolidesse ostetud ning paigaldatud kaasaegne esitlustehnika.

4.2 Põhjendus.

Toetuse andmise tingimuste ja valitud tegevuste põhjendus on täpsemalt lahti kirjutatud seletuskirja peatükis I.

4.3 Kuluefektiivsus.

Käesoleva käskkirja seletuskirja peatükis I on välja toodud toetuse andmise tingimuste positiivsed mõjud, milledest kaks põhjendavad käskkirja vormi ja tegevuste ka kuluefektiivsust - b) keskselt hangitud tegevused seavad koolid võrdsemasse positsiooni olenemata omandivormist ja piirkonnast, kus nad asuvad; c) keskselt hangitud tegevused hoiavad kokku aega ja lisaraha, mida peaks iga üksik kool / kooli pidaja ehk lõppkasutaja panustama siis, kui nad taotleksid raha näiteks avatud voorust ning peaksid tööde teostamiseks vajalikud hanked ise läbi viima.

Koolide internetiühenduste kehv kvaliteet näitab seda, et enamik kooli pidajaid ei oma rahalisi vahendeid iseseisvalt võrguehitus või –renoveerimistöode tegemiseks ning keskne sekkumine sellesse on väga vajalik.

4.4 Toetuse saaja suutlikkus projekti ellu viia.

Toetuse andmise tingimuste elluviija senist kogemust ja suutlikkust tegevusi ellu viia on kirjeldatud seletuskirja punktis 7.

4.5 Mõju läbivatele teemadele (regionaalsele arengule, keskkonnahoiule, kodanikuühiskonna arengule, võrdsete võimaluste tagamisele, ühtsele riigivalitsemisele või infoühiskonna edendamisele). Mõjud on kirjeldatud seletuskirja peatükis V.

Tegevused on adresseeritud kitsaskohtadele, mida HTM kui hariduspoliitika kujundaja ja selle eest vastutaja, on kaardistanud *digipöörde programmi*⁹ koostamisel ning eesmärkide

---

⁹ <https://www.hm.ee/et/tegevused/digipoore>

seadmisel. Kaasaegse digitehnoloogia kasutamise eelduseks õppimisel ja õpetamisel saab olla üksnes juurdepääs kiirele ja turvalisele internetiühendusele.

MKM näeb enda rolli koolide andmesidevõrkude kaasajastamisel tulenevalt infoühiskonna poliitika eest vastutajana, mille üheks osaks on ka kättesaadav sidetaristu.

Vaatamata varasematele riiklikele programmidele, millega koolide andmesideühendused loodi, ei suuda kooli pidajad omavahenditest uusi investeeringuid andmesidevõrkudesse teha.

Käskkirja alusel toetatakse üldhariduskoolide kohtvõrkude rajamist ja renoveerimist ning esitlustehnika ostmist ja paigaldamist.

Käskkirjas on sätestatud tegevuse raames elluviidavad alamtegevused.

Tööde esimeses faasis viiakse läbi täiendavad uuringud ja analüüsid, et kaardistada kohtvõrkude investeeringuteks kuluvate ressursside detailsemat mahtu nii tööde ulatuse (sh. koolide hoonekomplekside), geograafilise paiknemise, kuluva aja kui rahalise suuruse osas.

Kohtvõrkude rajamise ja kaasajastamise puhul on vajadus teostada võrgu projekteerimistöid. Samuti sisaldab kohtvõrkude arendamine paigaldustöid, võrguseadmete ostmist ja paigaldamist ja võrkude dokumenteerimist.

Kooli kohtvõrkude halduse- ja monitooringuvahendite hankimise ja arendamise all on mõeldud kooli kohtvõrgu tark- ja riistvara töö seiret ning spetsifikatsioonidele vastavuse kontrollimist. Hangitav monitooringulahendus võimaldab kohtvõrgu probleemide tekkimisel haldaja kohest automaattettevalmistust (SMS, e-kiri jmt.), kogub ja võimaldab avaldada teavet koolivõrgu toimivuse ja kasutatavuse kohta.

Võrgu autentimise, autoriseerimise ja turvalahenduste hankimise puhul on tegemist kohtvõrgu baaskomponentidega, ilma milleta koolide digitaristu kaasajastamine tänapäeval ei ole mõeldav. Lahendused töötatakse välja vabavaralisena ning need vähendavad koolide hilisemaid kulusid kohtvõrkude administreerimiseks ja haldamiseks. Samuti vähendavad koolide IT-administraatorite töökoormust, kuna kasutajakontosid saab luua edaspidi ka näiteks sekretärid.

Lisaks hangitakse toetuskeemi raames koolidele sobivad tulemüüri ja kaugtöölahendused koos seadmete ning tarkvaraga. Paigaldustööde raames viiakse läbi ka võrguseadmete ja kohtvõrkude paigaldamisega seotud elektritööd.

Toetuskeemi kaudu tõstetakse ka kooli pidajate, koolijuhtide ja teiste seotud osapoolte teadlikkust IKT-taristu planeerimisega seotud küsimustes sh turvalise internetivõrgu loomisest koolides, kasutajate haldusest jms. Uuringud ja küsitlused on toonud välja, et kooli pidajate ja koolijuhtide teadlikkus andmesidevõrgu arendusest on madal. Hea näitena võib tuua Eesti Lairiba Sihtasutuse poolt EstWin projekti raames koolidesse paigaldatud sidevõrgu jaotuskappide kasutatavuse. Nimelt on EstWin projekti käigus viidud ca 80 üldhariduskooli lairibavõrgu ehituse käigus nn võrgu jaotuskapid. Koolihooned on valitud kui turvalised, samas hästi ligipääsetavad avalikud hooned. 80 kooli hulgas läbi viidud küsitlus näitas, et vaid üksikud koolid on võtnud jaotuskapi kaudu nn kiirema Internetiühenduse kasutusele. Teiste puhul toodi põhjenduseks just vähest teadlikkust võimalustest.

5. punkt „Väljund- ja tulemusnäitajad ning nende sihttasemed“

Punktis on esitatud meetme tegevuse väljundnäitajad / projekti tulemusnäitajad ning toetuskeemi-spetsiifilised väljundnäitajad.

Struktuurivahendite rakenduskava näeb meetme väljundnäitajana ette kaasajastatud

digitaristuga¹⁰ koolide osakaalu sihttasemed – aastaks 2018 on selleks minimaalselt 50% toetuskeemi p.3.2-3.3 ja p.7.2.1.3 kriteeriumidele vastavatest koolidest.

Toetuskeemi spetsiifiliste väljundnäitajatenä kirjeldatud kaasajastatud kohtvõrkudega koolide arv ja kooli pidajate arv, kelle hallatavad koolid on varustatud kaasajastatud esitlustehnikaga. Samuti läbi viidud teavitus- ja koolitustegevuste arvu.

Näitajate seadmisel tuleb arvestada asjaoluga, et osad kooli pidajad ning koolid ei pruugi toetuskeemi vahenditest tehtavaid investeeringuid soovida.

6. punkt „Rakendusasutus ja -üksus“

Vastavalt STS 12 lõike 3 alusel Vabariigi Valitsuse poolt kinnitatud meetmete nimekirjale on rakendusüksus Riigi Infosüsteemi Amet ja rakendusasutus Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium.

Rakendusasutuse ja -üksuse ülesanded on sätestatud STS-s. Lisaks STS-st tulenevatele rakendusasutuse kohustustele, koostab rakendusasutus antud toetuse andmise tingimuste raames esmase tegevuskva eelnõu aastateks 2016 – 2018, milles sisaldub esialgne tegevuste loetelu aastate lõikes ning eelarve.

Rakendusasutus sõlmib elluvijaga halduslepingu vastavalt Struktuuritoetuste seaduse §16 lõike 4-le. Lepingu sõlmimise vajadus tuleneb käskkirja elluviimisega seotud osapoolte (rakendusasutus, rakendusüksus ja elluvija) vaheliste protseduuride detailsemas lahtikirjutamises. Samuti fikseeritakse halduslepinguga täpsemalt näiteks programmimeeskonna lähetustega seotud abikõlblikud kulud. Programmimeeskond teostab osaliselt ise kohtvõrkude autentimise, autoriseerimise ja turvalahenduste arendust, mistõttu on vajadus lepingu kaudu ka nende tööde sisulisem selgitamine, sätestada nõuded nende tööde kirjeldamisele elluvijate tegevuskavas jne.

7. punkt „Toetatavate tegevuste elluvija ning tema õigused ja kohustused“

Toetatavate tegevuste elluvija on Eesti Hariduse Infotehnoloogia Sihtasutus (edaspidi *HITSA*) vastavalt HTM-i ettepanekule. Elluvija leidmiseks pöördus MKM toetatavate tegevuste eesmärgi ning tegevustega suurimat valdkondlikku puutumust omavate katusorganisatsioonide poole ametlike ettepanekute saamiseks.

HITSA on HTM-i haldusalas olev riigi osalusel asutatud eraõiguslik juriidiline isik, mille asutajatest üks on erasektori ettevõtja (AS Eesti Telekom). Euroopas levinud tava järgi liigitatakse HITSA-sugune organisatsioon avaliku sektori hulka, kui enam kui 50% selle ülalpidamiskuludeks kuluvatest vahenditest on riigieelarveline raha. 2015.a moodustab see 77% HITSA eelarvest.

HITSA tegevuse eesmärgiks on kaasaegsete tehnoloogiate, sealhulgas info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (edaspidi IKT), rakendamise kaudu aidata kaasa hariduse ning teadus- ja arendustegevuse kvaliteedi ning tulemuslikkuse tõusule; toetada IKT alase hariduse edendamist kõikidel haridustasemetel ning tagada riiki katvate e-teadusinfrastruktuuride ja –teenuste toimimine ja areng kooskõlas tehnoloogia üldise arenguga.

HITSA on sobiv toetatavate tegevuste elluvija tulenevalt asutuse põhikirjalistest eesmärkidest, mille järgi haldab ja arendab organisatsioon haridus- ja teadusasutuste spetsiifilistele vajadustele vastavat andmesidevõrku ja võrguteenuseid (akadeemiline andmesidevõrk). Samuti osutab haridus- ja teadusasutuste vajadustele vastavaid andmeside-

---

¹⁰ [Elukestva õppe strateegia 2020](#)

ning sisuteenuseid. HITSA struktuuriüksusel EENet on kirjeldatud tegevuste osas kahekümneaastane kogemus.

Organisatsioonil on märkimisväärne kogemus erinevate Euroopa Liidu struktuurifondide programmide elluviimisel (IKTP Rakendusprogramm, Best, Vanker, EENeti optilise magistraalvõrgu projekt jne). Lisaks omab HITSA suuri kogemusi info- ja kommunikatsioonisektori ettevõtete kaasamisel analoogiliste programmide elluviimisesse läbi erinevate hangete korraldamise.

Elluviija õigused ning kohustused

Käskkirja punktis 7.2 kirjeldatakse elluviija kohustusi lisaks STS §-s 24 sätestatule.

Elluviija koostab käskkirja Lisa 2-s loetletud koolide alusel iga-aastase elluviija tegevuskava eelnõu ja indikatiivse eelarve ning esitab selle rakendusasutusele ja hariduse valdkondlikule komisjonile kooskõlastamiseks ning rakendusüksusele teadmiseks käskkirjas toodud tähtaegadeks. Lisaks kogub elluviija käskkirja p.3.2 toodud kriteeriumide ning p.3.3-le ja p.7.2.1.3-le toetudes kõigilt kooli pidajatelt täiendavaid ettepanekuid iga-aastase tegevuskava koostamiseks ning esitab need käskkirja p.7.2.1-s toodud tegevuskavaga ning tingimustel rakendusasutusele ja hariduse valdkondlikule komisjonile kooskõlastamiseks.

Haridus- ja teadusministeeriumi juurde moodustatud hariduse valdkondliku komisjoniga elluviija tegevuskava kooskõlastamise vajadus tuleneb käesoleva toetuskeemi tihedast seosest koolivõrgu ümberkorralduse programmiga.

Elluviija tegevuskava sisaldab iga eelarveaasta kohta Lisas 2 nimetatud koolide nimetusi, neis tehtavate käskkirja punkti 4 kohaste tegevuste loetelu ning nimetatud koolides läbiviidavate tegevuste ajakava ning indikatiivset eelarvet. Kui elluviija korraldab tegevuste elluviimisel ühishankeid, võib eelarve olla tegevuste lõikes.

Elluviija kooskõlastab rakendusasutusega aasta eelarve piires tegevuskavas tehtavad muudatused. Muudatused tegevuskava ridade maksumustes, millega ei lisata tegevuskavva uusi tegevusi, võib kinnitada tegevuskava muudatusega tagantjärele, eeldusel, et muudatused on eelnevalt kirjalikult taasesitamist võimaldavas vormis rakendusasutuse poolt heaks kiidetud.

HITSA on toetuse saajana vastutav kohtvõrkude kestmisnõude täitmise eest 5 aastat peale objekti investeeringu tegemist. Tööde teostamiseks konkreetsetes õppeasutustes peab olema kooli pidaja nõusolek. Selleks sõlmib HITSA konkreetse kooli pidajaga lepingu, milles viimane peab enne tööde teostamist garanteerima infrastruktuuri sihipärase kasutamise. Samuti sätestatakse lepingus elluviija vastutus kohtvõrkude paigaldaja ja seadistajana ning kooli pidaja vastutus kohtvõrgu haldajana.

8. punkt „Toetatavate tegevuste abikõlblikkuse periood“

Toetatavate tegevuste abikõlblikkuse periood algas 2016.aasta 1.jaanuaril ja lõpeb 31.detsembril aastal 2018.a.

9. punkt „Abikõlblikud kulud“

Vastavalt käskkirja punktile 9 on peavad abikõlblikud kulud vastama Vabariigi Valitsuse 1. septembri 2014. s määruse nr 143 „Perioodi 2014-2020 struktuuritoetusest hüvitatavate kulude abikõlblikuks lugemise, toetuse maksmise ning finantskorrektsioonide tegemise tingimused ja kord“ (edaspidi *ühendmäärus*) §-s 2 ja 4 lõikes 11 sätestatud nõuetele ning käskkirjas sätestatule.

Kõik kulud peavad olema tekkinud toetatavate tegevuste tegemisel abikõlblikkuse perioodil, põhjendatud ja läbipaistvad. Abikõlblike kulude tõendamisel juhindutakse ühendmääruse § 2 lõikest 4.

10. punkt „Mitteabikõlblikud kulud“

Mitteabikõlblikud kulud põhinevad ühendmääruse §-s 4 sätestatud toetuse andmise tingimuste kontekstis täiendavalt mitteabikõlblike kulusid. Olulisemana nendest on vajalik välja tuua, et mitteabikõlblikeks loetakse toetatavate tegevuste elluviimise raames tehtavate arenduste, võrgu autentimise, autoriseerimise ja monitoorimise lahenduste arendus, rakendamise järel tekkivaid püsikulusid.

11. punkt „Toetuse maksmise tingimused ja kord“

Toetust makstakse elluvijale vastavalt STS §-dele 28 – 30 ja ühendmääruse §-des 11-13, §14 lõike 1 sätestatule. Käskkirjas on elluvijale, kui mitteriigiasutusest toetuse saajale, laiendatud nõuet, et kui makstud abikõlblike kulude maksumus on riigihanke piirmääruga võrdne või seda ületav, esitatakse maksetaotlus kord kuus.

Maksetaotluse elluvijaga abikõlblike kulude katmiseks esitab rakendusüksusele elluvijaga käskkirjas toodud tingimustel ja ajal. Rakendusüksus menetleb maksetaotlust vastavalt rakendusüksuse juhtimis- ja kontrollisüsteemide kirjelduse alusel välja töötatud protseduuridele.

12. punkt „Toetuse kasutamise aruannete esitamine“

Elluvijaga koostab toetatavate tegevuste elluviimise kohta kahte liiki aruandeid: iga-aastased vahearuanDED ning lõpparuanne perioodi kõigi toetatud tegevuste elluviimise kohta.

Vahearuanne esitatakse kaheosalisena iga aasta 31.jaanuariks: tegevuste elluviimise aruandlustabel ning vabas tekstilises vormis aruanne elluviidud tegevuste kohta koos hinnangute, analüüsi ning ettepanekutega järgmise aasta tegevuste elluviimise korraldamiseks.

Lõpparuanne esitatakse rakendusüksusele kinnitamiseks ja rakendusüksusele teadmiseks hiljemalt 60 päeva jooksul pärast abikõlblikkuse perioodi lõppemist ning see peab sisaldama ülevaadet kogu toetatavate tegevuste kogumi kohta, s.t. kõigist abikõlblikkuse perioodil elluviidud tegevustest.

13. punkt „Finantskorrektsioonid“

Kui ilmneb STS § 45 lõikes 1 sätestatud finantskorrektsiooni otsuse tegemise alus, teeb rakendusüksus otsuse nõuda elluvijalt toetus osaliselt või täielikult tagasi. Finantskorrektsiooni otsus vähendab automaatselt käskkirjaga kinnitatud eelarvelt.

14. punkt „Toetuse andmise tingimuste muutmine“

Rakendusüksusel on õigus toetuse andmise tingimusi muuta elluvijaga või rakendusüksuse taotluse alusel või enda algatusel. Toetuse andmise tingimuste muutmisel vormistab rakendusüksus käesoleva käskkirja muudatuse.

III Toetatavate tegevuste elluviimise tingimuste vastavus Euroopa Liidu õigusaktidele

Toetatavate tegevuste elluviimise tingimused on kooskõlas Euroopa Liidu õigusega. Nende koostamisel on arvestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi,

Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnustatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006.

IV Toetatavate tegevuste seosed valdkondlike arengukavadega

Toetatavad tegevused panustavad järgmistesse valdkondlikesse arengukavadesse:

Infoühiskonna arengukava 2020. Toetuskeem toetab „Infoühiskonna Arengukava 2020“ alaeesmärki „Majanduskasvu, riigi arengut ja elanike heaolu toetav IKT-taristu“ ning meetme „Digitaalse kirjaoskuse arendamine isikliku heaolu suurendamiseks“ elluviimist.

Elukestva õppe strateegia 2014 - 2020. Toetuskeem toetab otseselt „Elukestva õppe strateegia 2014-2020“ strateegilist meetet „Digikultuuri integreerimine õppeprotsessi kõigil haridustasemetel ja kõigis õppekavades“.

Eesti Regionaalarengu strateegia 2014 – 2020. Toetuskeem toetab strateegia eesmärki nr.1: Toimepiirkondade terviklikkust ja konkurentsivõimet soosiv elu- ja ettevõtluskeskkond.

Seosed teiste prioriteetse suuna meetmetega avalduvad kõige enam meetme „Kaasaegse ning uuendusliku õppevara arendamine ja kasutuselevõtt“ puhul.

V Toetatavate tegevuste mõjud läbivatele teemadele

Toetuse andmise tingimustes peab olema kajastatud mõju Euroopa Komisjoni Partnerlusleppe punktides 1.5.2 ja 1.5.3 ning STS § 12 punktis 13 toodud läbivatele teemadele. Toetatavatel tegevustel on otsene mõju regionaalsele arengule, sest paljud kaasajastamata koolid asuvad maapiirkondades ning tänu kiirele Internetiühendusele paraneb ka näiteks koolides asuvate avalike internetipunktide kvaliteet. Otsesest mõju omavad toetatavad tegevused infoühiskonna arengule läbi internetikasutuse suurenemise ja digitaalse kirjaoskuse tõusu, mida kaasajastatud andmesidevõrgud võimaldavad.

Võrdsetele võimalustele ja riigivalitsemisele on mõju kaudne. Võrdsete võimaluste osas on olenemata piirkonnast võimalik õpilastel kasutada kaasaegset õpikeskkonda, vahendeid ning osaleda ühiskonnaelus. Riigivalitsemise kontekstis on meetme planeerimisel kaasatud kohalikud omavalitsused ja omavalitsusliidud, kui osade kooli pidajate esindajad, kellega koostöös on läbi räägitud toetuskeemi rakendamise seotud nüansid ning jätkusuutlikkus. Kliima ja keskkonnanahoiule mõju puudub.

Horisontaalne teema	Mõju
Regionaalne areng	Toetuskeemil on otsene mõju regionaalsele arengule, sest paljud kaasajastamata koolid asuvad maapiirkondades ning tänu kiirele internetile paraneb ka näiteks koolides asuvate avalike internetipunktide kvaliteet. Koolide hea varustatus kaasaegse võrguühendusega annab ka eelise kestlikumaks ja ühtlasemaks arenguks erinevates Eesti piirkondades.
Infoühiskonna areng	Otsene mõju. Infoühiskonna kontekstis loob koolide andmesidevõrkude kaasajastamine

	omakorda eeldused laialdasemaks internetikasutuseks ning digitaalse kirjaoskuse tõusuks.
Võrdsed võimalused	Mõju on kaudne. Olenemata piirkonnast on nõuetele ja vajadustele vastava võrguühendusega koolides õpilastel võimalik osa saada kaasaegsetest õppevahenditest ja osaleda ühiskonnaelus.
Riigivalitsemine	Kaudne mõju. Meetme planeerimisel on partneriks omavalitsusüksused ja omavalitsusliidud kui kooli pidajate esindajad. Samuti on omavalitsusüksutel võtmeroll loodava koolide andmesidevõrgu jätkusuutlikkuse tagamisel ja haldamisel.
Kliima ja keskkonnahoid	Mõju puudub

VI Käskkirja jõustumine

Käskkiri jõustub allkirjastamisest.

VII Toetatavate tegevuste elluviimise tingimuste käskkirja eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Käskkirja eelnõu on kooskõlastatud Rahandusministeeriumi ja Haridus- ja teadusministeeriumiga eelnõude infosüsteemi kaudu. Esitatud ettepanekud ja märkused on mõlema ministeeriumiga läbi räägitud ning täiendused käskkirja sisse viidud. Lisaks kooskõlastati eelnõu Eesti Linnade Liidu ja Maaomavalituste Liiduga, kelle esitatud ettepanekutega arvestati osaliselt. Eelnõud tutvustati hariduse valdkondlikule komisjonile jaanuaris 2016. a. Samuti on jooksvalt olnud eelnõu koostamise protsessi kaasatud Haridus- ja teadusministeerium, Eesti Lairiba Arendamise Sihtasutus, Hariduse Infotehnoloogia Sihtasutus, Rahandusministeerium ning omavalitsusliidud läbi nende juhtorganisatsioonide.